

ORTAÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN TÜRK EDEBİYATI DERSİNE YÖNELİK TUTUMLARI ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Cem ERDEM*

Öz

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin belirlenen hedeflere ulaşmasında eğitim ortamının etkin bir biçimde düzenlenmesi önemli bir rol oynamaktadır. Eğitim ortamlarının bu amaçlara uygun olarak dönüştürülmesinde tutumların önemli bir veri alanı oluşturduğu söylemek mümkündür. Çünkü tutumlar, başarı ile doğrudan ilintili psikolojik süreçlerdir. Bu çalışmanın amacı ortaöğretim öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumlarını tespit etmektir. Tarama modelinde desenlenen araştırmanın çalışma evrenini Ankara ili merkez ilçelerindeki ortaöğretim okullarından seçilen 400 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada ölçüm sonuçlarının güvenilirliğinin tespitinde Cronbach-Alfa formülü kullanılmış ve Cronbach-Alfa değerinin .71 olduğu hesaplanmıştır. Ortaöğretim öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumlarında okul türü, sınıf düzeyi ve cinsiyet faktörüne ilişkin anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Bununla birlikte Anadolu Meslek Lisesi ve Anadolu Öğretmen Lisesi okul türlerinde öğrenim gören öğrencilerin tutumunun Anadolu Lisesi ve Fen Lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Öğrenciler, Türk edebiyatı derslerinde yararlanan metinleri edebiyat dersini can sıkıcı hale getiren bir unsur olarak gördüklerini ifade etmektedirler. Bu sonuçlara ilişkin olarak ders kitaplarında yer alan metinlerin öğrencilerin psikolojik yapılarına ve hazır bulunuşluk seviyelerine uygun olarak tekrar gözden geçirilmesi ve öğretmen yetiştiren kurumların ve ilgili bakanlığın öğretmen yeterliliklerini artırıcı tedbirler alması önerilmektedir.

Anahtar Sözcükler: Edebiyatı Öğretimi, Ortaöğretim, Türk Edebiyatı, Tutum, Öğrenme.

* Okutman, Adam Mickiewicz Üniversitesi Doğu Araştırmaları Türkoloji Bölümü / Polonya, E-mail: cemerdem@gmail.com

AN EVALUATION ON THE ATTITUDES OF THE STUDENTS IN SECONDARY EDUCATION TO TURKISH LITERATURE

Abstract

The effective determination of education environment plays an important role in reaching the identified aims of educational activities. It can be said that the attitudes compose an important data area in turning the educational environments into these aims because attitudes which are psychological processes are directly related to success. The aim of this study is to determine the attitudes of the students in secondary education to Turkish Literature lessons. The working area designed in the survey model is composed of 400 students chosen from the secondary education in the central regions in Ankara. In this study, in determining reliability of the measurement results, Cronbach-Alfa methos is used and the value of Cronbach-Alfa is calculated as 71. It has been found out descriptive differences in the attitudes of the students in secondary education to Turkish Literature according to such factors as their type of school, class level and gender. It has been found out that the attitudes of the students in Anatolian Vocational High School and Anatolian Teacher Training High School are much more higher than the students in Anatolian and Science High School. Moreover, it has also been determined that the students consider the texts used in Turkish Literature classes as unexciting and tedious. As a result of these findings, it is suggested that the texts in the course books be prepared according to psychological conditions of the students and the necessary precautions be taken by the institutions which train teachers and related Ministries in order to increase the teachers' competencies.

Key words: *Literature Teaching, Secondary Education, Turkish Literature, Attitude, Learning.*

1. GİRİŞ

Bilimin ve teknolojinin hızlı bir biçimde ilerlediği, uzmanlaşmanın ayrı bir önem kazandığı modern toplumlarda bireylerin bilimsel veriler ışığında yetiştirilmesi önem arz etmektedir. Topsakal'ın (2005: 3) da ifade ettiği gibi teknoloji hem diğer disiplinlerden elde edilen kavram ve becerileri kullanan bir bilgi türü hem de

materyalleri, enerjiyi ve araçları kullanarak belirlenen bir ihtiyacı gidermek veya belirli bir problemi çözmek için bu bilginin kullanılmasıdır. Teknolojik gelişmeler, doğa bilimlerinin yanı sıra sosyal bilimlerde de çeşitli yöntemler ve bakış açıları ortaya koymaktadır.

Sosyolojik eğilimler; toplumun ve insanın olay, olgu ve varlık karşısındaki duruşunu anlamak ve çevreye uyum sürecini daha etkin bir biçimle şekillendirebilmek açısından önemlidir. Bu bağlamda bireylerin çevresine karşı geliştirmiş olduğu tutumlar, birey ve çevre arasındaki ilişkileri anlamlandırmada önemli bir veri alanı olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tutum; duyuşsal nitelikteki davranışlar içinde yer alan, doğrudan gözlenemeyen psikolojik yapılar (Aşkar, 1986 akt. Uşun ve Gökçen, 2010: 540), bireyin belli bir kişiyi, bir grubu, kurumu veya bir düşünceyi kabul ya da reddetme şeklinde gözlenen, duygusal bir hazır oluş hali ve/ veya eğilim (Özgüven, 1994: 338), psikolojik bir objeye yönelen olumlu ya da olumsuz bir yoğunluk sıralaması ve derecelemesi (Thurstone 1967, akt. Tavşancıl, 2006:65) olarak tanımlanmaktadır. Yapılan araştırmalara göre insanlar, tutumları doğrultusunda davranış göstermektedir (Tekindal 1988; Saracaloğlu, 1990; Berberoğlu, 1990; Pehlivan, 1994; Akkoyunlu, 1996). Aşkar (1986) tutumların sosyal ve psikolojik öğeleri içermesi nedeniyle genellikle, sosyal psikolojinin inceleme konusu olduğunu ifade etmektedir. Ancak, son yıllarda eğitimle ilgili araştırmalar, bireyin öğrenilecek materyale, öğretmene, öğrenim gördüğü konu alanına yönelik tutumlarının okul başarılarını etkilediğini ortaya koymaktadır (Pehlivan, 1994: 49). Sever (2000: 311) okullarda öğrenmeyi iki değişkenin etkilediğini belirtmektedir. İlki, bilişsel giriş davranışları ve duyuşsal giriş özelliklerini içeren öğrenci nitelikleri ile öğrenciye sunulan öğretim hizmetlerinin niteliğidir. Bilişsel giriş davranışları; okuduğunu anlama' ve 'dili kullanma gücü gibi genel ön öğrenmeleri içerir. Duyuşsal giriş özellikleri ise, öğrencinin öğrenme ünitesine karşı ilgisinin, tutumunun ve akademik benlik kavramının bileşkesidir. Senemoğlu (2003: 454) ise

bireyin kendine karşı tutumunun ve akademik olarak kendini algılayış tarzının, öğrenme öz geçmişinde öğretmenlerinin, ana-babasının, arkadaşlarının ve çevresinin yargılarına dayalı olduğunu; okulda başarısızlıklarla karşılaşan öğrencilerin okulda öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmesi beklenemeyeceğini ifade etmektedir.

Tutumlar, bireyin davranışlarını yönlendirici bir unsurlardır ve olumlu ya da olumsuz davranışlara yol açabilirler (Tavşancıl, 2002: 73). Tutumlar doğrudan doğruya gözlenemez; ancak, bireyin davranışlarına bakarak bir objeye ilişkin tutumu hakkında fikir sahibi olunabilir. Gözlenememelerine karşın tutumlar, bireyin sevgisini, nefretini ve davranışlarını önemli ölçüde etkiler (Morgan, 1991; akt. Tufan ve Güdek, 2008: 80). Öğrencinin bir derse karşı tutumu o derste başarıyı etkileyeceği gibi, o dersle ilgili yaşantılar da tutumun gücünü ya da yönünü de etkileyecektir. Araştırmalar derslere yönelik geliştirilen tutumların eğitim ve öğrenme açısından son derece önemli olduğunu göstermektedir. Akademik başarı, bir dersi sevme, sevmeme, ilgi duyma, derse katılma vb. özelliklerin duyuşsal özelliklerle ve özellikle tutumla ilişkili olduğu düşünülürse, öğrencilerin tutum düzeylerinin belirlenmesi büyük önem taşır (Kan ve Akbaş, 2005: 229).

Tüm alanlarda olduğu gibi Türk edebiyatı dersi için de tutumların tespiti önemlidir. Edebiyat, aracı ve ortamı dil olan bir güzel sanat dalıdır (Kavcar, 1994: 853). Edebiyatın bir sanat dalı olduğu düşüncesinden hareketle insanın kendisini, çevresini, doğayı ve dünyayı tanıması, daha sağlıklı bir biçimde değerlendirmesi ve duyarlık kazanması dil ve edebiyat eğitiminin genel amaçları arasında yer aldığı ifade edilebilir. Kolektif şuurun ana dil ile ifade edilmesi şeklinde ortaya çıkan edebiyat ürünleri, toplum dün yaşadığı ile içinde bulunulan zamanda yaşadığı hayat tarzını karşılaştırma, eleştirme ve bir araya getirme şeklinden geleceğe yönelik düşünceler üretme, biz ve ben kimliğini diğer bir deyişle kişisel kimlik ve millî kimliği edinme sürecinde başta gelen unsurlardan biridir (Çetin, 2000: 163). Edebiyat eğitiminin toplum açısından önem taşımasında, edebiyat yoluyla bir dilin işlenmesi ve edebiyatın o dilin anlatım

imkânlarını artırmasının da payı vardır (Aydın, 2006: 189). Bu nedenlerle edebiyat eğitimi bireylerin kimlik kazanma sürecinde büyük öneme sahiptir. Türk edebiyatı dersi için programda belirlenen hedeflerin öğrenciye kazandırılması noktasında öğrencilerin derse karşı geliştirmiş oldukları tutumlar önemlidir. Programda belirlenen hedeflerin gerçekleştirilebilmesi için öğrencilerin psikolojik yapılarına uygun ortamlar geliştirmek gereklidir. Edebiyat derslerinde öğrencilere, Türkçenin, Türk ulusunun kimliği olduğunu kavratmak; her yönüyle bireysel, ulusal, evrensel değer, zevk ve anlayışın edebî metinlerde nasıl inceleneceği ve değerlendirileceği hususunda beceriler kazandırmak; tarihî akışı içinde Türk kültürünü, düşüncesini ve zevkini metinlerde belirlemeleri; bunların edebî metinlerle nasıl ifade edildiklerini sezdirmek; mahallî ve yerli olandan evrensel olana açılacak bilgi ve becerileri kazandırmak; sanata özgü yaşantının özellikleri hissettirmek amaç olarak belirlenmiştir (MEB, 2005). Bu hedefler millî kültürün gelecek kuşaklara aktarılmasını zaruri kılmaktadır. Öğrencilerin Türk edebiyatı dersini öğrenmeye istekli olması halinde bu hedefleri kazanmada daha fazla çaba harcayacakları gayret sarf edecekleri açıktır. Bu çalışmada ortaöğretim öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumları ve bu tutumlar üzerinde etkili olan unsurların belirlenmesi amaçlanmıştır.

2. YÖNTEM

Bu bölümde çalışmanın amacı, araştırma modeli, çalışma grubu ve özellikleri, verilerin toplanması, analizi ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

2.1. Amaç

Bu çalışmanın amacı; 2011-2012 Eğitim Öğretim yılında Ankara ili merkez ilçelerinde öğrenim görmekte olan ortaöğretim öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumlarını tespit etmektir. Araştırmada, ortaöğretim öğrencilerinin edebiyat dersine yönelik tutumları çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir.

2.2. Araştırma Modeli

Ortaöğretim öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumlarını tespit etmeye yönelik bu çalışma tarama modelinde desenlenmiştir. Araştırma, genel tarama modelinin bir türü olan ilişkisel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Büyüköztürk vd.'ne (2008: 22) göre eğitim alanında, sadece durumları ya da olayları betimlemenin ötesinde olası ilişkileri araştırarak olguyu daha iyi anlamaya ve tahminlerde bulunmaya yönelik çalışmalar da yapılmaktadır. İlişkisel tarama adı verilen bu model Karasar'a (1998: 81) göre, iki ya da daha çok sayıdaki değişken arasındaki birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirlemeyi amaçlamaktadır.

2.3. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Ankara ili merkez ilçelerinde öğrenim gören 400 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya kaynak verileri Ankara merkez ilçelerinde yer alan

- Ankara Fen Lisesi
- Hasan Ali Yücel Anadolu Öğretmen Lisesi
- Sabahattin Zaim Anadolu Öğretmen Lisesi
- Ayhan Sümer Anadolu Lisesi
- Hürriyet Anadolu Lisesi
- Ahmet Alper Dinçer Anadolu Lisesi
- Erdem Beyazıt Anadolu Lisesi
- Gölbaşı Anadolu Lisesi
- Gölbaşı Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
- Şehit Sabahattin Koçak Anadolu İmam Hatip Lisesi okullarında öğrenim görmekte olan 9-10-11-12. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Tablo 1. Çalışma Grubundaki Yer Alan Öğrencilerin Okul Türlerine ve Cinsiyetlere Göre Dağılımı

Okul Türü	N	Erkek	%	Kız	%
Anadolu Meslek Lisesi	79	38	48.1	41	51.9
Anadolu Öğretmen Lisesi	89	39	43.8	50	56.2
Anadolu Lisesi	183	73	39.9	110	60.1
Fen Lisesi	49	25	51.0	24	49.0
Toplam	400	175	43.8	225	56.3

2.4. Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak Türk edebiyatı dersine yönelik tutumlarını tespit etmeye yönelik bir anket kullanılmıştır. Anket geliştirme sürecinde çalışmanın amaçlarına uygun 46 maddeden oluşan bir madde havuzu oluşturulmuş ve bu soru seçkisi içinden uzman görüşleri alınarak 28 soruluk bir anket formu oluşturulmuştur. Anket formunun güvenilirlik çalışması için 50 öğrenci üzerinde ön uygulama yapılmıştır. Ön uygulama sonrası değerlendirmede araştırmaya esas olacak 17'si olumlu 4'ü olumsuz soru köklü 21 maddelik bir anket formu oluşturulmuştur. Bir ölçümün güvenilirliği çeşitli yöntemlerle hesaplanmakla birlikte, yaygın olarak kullanılan yöntemlerden biri de "iç tutarlılık" yöntemidir. Bu çalışmada ölçüm sonuçlarının güvenilirliğinin tespitinde Cronbach-Alfa formülü kullanılmış ve Cronbach-Alfa değerinin .71 olduğu hesaplanmıştır. "Cronbach-Alfa değeri, -1 ile 1 arasında değişen bir kat sayıdır ve bu sayı 1'e yaklaştıkça ölçüm sonuçları güvenilirliğinin yüksek olduğu düşünülmektedir. Güvenirlikle ilgili çalışmalarda 0.65 ve üstündeki katsayıların yeterli olduğu ileri sürülmektedir" (Cronbach, 1990; akt. Ünlü vd. 2008: 27).

2.5. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak hazırlanan anket formu beşli likert tipinde hazırlanmıştır. Ankette yer alan seçenekler "Kesinlikle Katılıyorum" ve "Kesinlikle Katılmıyorum"

arasında anlam düzeyleri bulunan bir sıralama ölçeğiyle öğrencilere sunulmuştur. Öğrencilerden duygu ve düşüncelerini en iyi yansıttığını düşündükleri seçeneği işaretlemeleri istenmiştir. Alınan veriler istatistiki olarak bağımsız örneklem t testi ve tek faktörlü varyans analizi (Anova) ile anlamlandırılmış ve sonuçlar tablolaştırılmıştır. T testi ve anova işlem basamaklarında "Scheffe" değerlemesi ölçüt alınmıştır.

2.6. Sınırlılıklar

Araştırma 2011-2012 eğitim öğretim yılında Ankara merkez ilçelerinde öğrenim gören 400 öğrenci ile sınırlıdır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Ortaöğretim öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine ilişkin tutumlarını tespit etmeye yönelik hazırlanmış olan anket iki bölümden oluşmaktadır. Araştırmaya katılanlarla ilgili demografik bilgilerin bulunduğu birinci bölümde; cinsiyet, sınıf, okul türü, yer almaktadır. İkinci bölümde ise tutum düzeylerini belirlemeye yönelik sorular yer almaktadır. Demografik değişkenlerin her birine ait bulgu ve yorumlar aşağıda verilmiştir.

3.1. Değişkenlere İlgili Bulgular

Tablo 2. Cinsiyet değişkenine İlişkin T-Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	\bar{X}	S	Sd	T	P
Kız	225	3,10	,56	398	2,823	,005*
Erkek	175	2,93	,67			

($F= 5,27$; $p<.05$; $\eta^2= .02$)

Cinsiyet değişkenine ilişkin olarak yapılan analizde anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Cinsiyet değişkenine ilişkin fark; ortalama ve standart sapma değerleri ölçüt alınarak

Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı, Yıl: 6, Sayı: 11, Ocak 2013

incelendiğinde, kızların ve erkeklerin ortalamaları arasında kızlar lehine anlamlı bir fark ortaya çıkmaktadır. Bu bulgu Selçuk (1997), Üstüner ve Sancar (1999), Saraçoğlu ve Kaşlı (2001), Serin (2001), Yetim (2002), Keskin (2003), Akpınar (2006) ve Özdemir (2008) tarafından yapılan çalışmalar ile örtüşmektedir. Diğer taraftan, cinsiyet bağımsız değişkeninin etki büyüklüğünü belirlemek için eta kare (η^2) değerine bakılmıştır. "Cohen (1988) d'nin yorumu için belli kesme noktaları belirlemiştir: Etki büyüklükleri $d = .02$ 'de "küçük", $d = .05$ 'te "orta" ve $d = .08$ olduğunda ise "büyük" olarak gruplanmıştır" (Erkuş, 2005 aktaran Çapri 2008: 41). Cinsiyet değişkeni açısından elde edilen eta kare değeri ($\eta^2 = .02$) göz önünde bulundurulduğunda, cinsiyet değişkeninin tutumlar üzerinde "küçük" düzeyde bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Sınıf Değişkenine İlişkin Anova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	59,081	3	19,694			
Gruplar İçi	2620,599	396	6,618	2,976	,031*	-
Toplam	2679,680	399				

($F = 2,976$; $p < .05$; $\eta^2 = .02$)

Anaova sonuçları genel olarak değerlendirildiğinde sınıfların tutum düzeylerine ilişkin olarak anlamlı bir fark tespit edilirken; sınıf bazında anlamlı farklılıklar görülmemiştir. Sınıf bağımsız değişkeninin eta kare değeri ($\eta^2 = .02$) göz önünde bulundurulduğunda, sınıf değişkeninin tutumlar üzerinde "küçük" düzeyde bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir.

Çizelge 1. Sınıf Değişkenine İlişkin Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanlar

Sınıf Düzeyi	N	\bar{X}	s	En Düşük Puanlar	En Yüksek Puanlar
9. sınıf	100	3,14	,50	1,57	4,43
10 sınıf	99	2,97	,52	1,67	4,19
11. sınıf	94	3,09	,54	1,71	4,48
12. sınıf	107	2,91	,79	1,38	4,29
Toplam	400	3,0	,61	1,38	4,48

Veriler değerlendirildiğinde 9. sınıfların diğer sınıf seviyelerine göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu görülmektedir. Edebiyat dersine yönelik tutum düzeyi en düşük olan sınıflar 12. sınıflardır.

Tablo 4. Sınıf Düzeylerinin Okul Türlerine Göre Başarı Dağılımlarına İlişkin Anova Sonuçları

<i>9. Sınıflara İlişkin Anova Sonuçları</i>						
Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	,793	3	,264			
Gruplar İçi	24,833	96	,259	1,022	,387	-
Toplam	25,626	99				
<i>10. Sınıflara İlişkin Anova Sonuçları</i>						
Gruplar Arası	2,873	3	,958			
Gruplar İçi	24,394	95	,257	3,729	,014*	1-3
Toplam	27,267	98				
<i>11. Sınıflara İlişkin Anova Sonuçları</i>						
Gruplar Arası	4,242	3	1,414			
Gruplar İçi	23,677	90	,263	5,374	,002*	1-4, 3-4
Toplam	27,918	93				
<i>12. Sınıflara İlişkin Anova Sonuçları</i>						
Gruplar Arası	15,576	3	5,192			
Gruplar İçi	52,206	103	,507	10,244	,000*	1-3, 2-3, 2-4
Toplam	67,782	106				

Okul türleri bakımından 9. sınıf düzeyi öğrencileri değerlendirildiğinde anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir ($p>.05$). 10. sınıf düzeyinde öğrenim gören öğrencilere ilişkin anova sonuçları incelendiğinde ise tutum puanlarına ilişkin anlamlı farklar tespit edilmiştir ($p<.05$). Anadolu lisesinde öğrenim gören 10. sınıf öğrencilerinin Anadolu meslek lisesi öğrencilerine göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu belirlenmiştir. Okul türleri bakımından 11. sınıf düzeyi öğrencileri değerlendirildiğinde anlamlı farklılıkların olduğu göze çarpmaktadır ($p<.05$). 11. sınıf düzeyinde Anadolu meslek lisesi öğrencilerinin ortalamalarının fen lisesi öğrencilerine göre; Anadolu lisesi öğrencilerinin ortalamalarının da Fen lisesi göre anlamlı bir biçimde daha yüksek olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Yine okul türleri bakımından 12. sınıf öğrencileri değerlendirildiğinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<.05$). 12. sınıf düzeyinde Anadolu meslek lisesi ve Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin ortalamalarının Anadolu lisesi öğrencileri ortalamalarına göre; Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin Fen lisesi öğrencileri ortalamalarına göre anlamlı bir biçimde daha büyük puanlara sahip olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Çizelge 2: Sınıf Düzeylerinin Okul Türüne Göre Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanları

<i>9. Sınıfların Okul Türüne Göre Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanları</i>					
Okul Türü	N	\bar{X}	S	En Düşük Puanlar	En Yüksek Puanlar
Anadolu Meslek Lisesi	21	3,22	,58	1,86	4,24
Anadolu Öğretmen Lisesi	22	3,25	,55	1,71	4,43
Anadolu Lisesi	45	3,07	,48	1,57	4,24
Fen Lisesi	12	3,01	,30	2,33	3,48
Toplam	100	3,14	,50	1,57	4,43
<i>10. Sınıfların Okul Türüne Göre Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanları</i>					
Anadolu Meslek Lisesi	21	3,28	,40	2,24	4,19
Anadolu Öğretmen Lisesi	21	2,96	,62	1,67	3,95

9. Sınıfların Okul Türüne Göre Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanları

Okul Türü	N	\bar{X}	S	En Düşük Puanlar	En Yüksek Puanlar
Anadolu Meslek Lisesi	21	3,22	,58	1,86	4,24
Anadolu Öğretmen Lisesi	22	3,25	,55	1,71	4,43
Anadolu Lisesi	45	3,07	,48	1,57	4,24
Fen Lisesi	12	3,01	,30	2,33	3,48
Anadolu Lisesi	45	2,83	,48	1,86	3,67
Fen Lisesi	12	2,98	,52	1,71	3,62
Toplam	99	2,97	,52	1,67	4,19

11. Sınıfların Okul Türüne Göre Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanları

Anadolu Meslek Lisesi	15	3,17	,52	2,10	4,05
Anadolu Öğretmen Lisesi	21	3,07	,66	2,29	4,29
Anadolu Lisesi	46	3,21	,41	2,14	4,48
Fen Lisesi	12	2,55	,53	1,71	3,29
Toplam	94	3,09	,54	1,71	4,48

12. Sınıfların Okul Türüne Göre Standart Sapma, Ortalama, En Düşük ve En Yüksek Puanları

Anadolu Meslek Lisesi	22	3,16	,65	1,86	4,24
Anadolu Öğretmen Lisesi	25	3,47	,51	2,48	4,14
Anadolu Lisesi	47	2,55	,81	1,38	4,29
Fen Lisesi	13	2,71	,73	1,62	4,00
Toplam	107	2,91	,79	1,38	4,29

Çizelge 2.'de yer alan veriler değerlendirildiğinde 9. sınıf düzeyinde en yüksek ortalamalara Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin; en düşük ortalamalara ise Fen lisesi öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir. Ayrıca Anadolu meslek lisesi ve Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin birbirine yakın ortalamalara sahip olduğu göze çarpmaktadır. 10. sınıf düzeyine ilişkin ortalamalar incelendiğinde ise en yüksek ortalamalara Anadolu meslek lisesi öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte Anadolu lisesi öğrencilerinin en düşük ortalamalara sahip olduğu

bulgusuna ulaşılmaktadır. 11. sınıf düzeyinde en yüksek ortalamalara Anadolu lisesi öğrencilerinin; en düşük ortalamalara ise Fen lisesi öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir. Aynı zamanda en yüksek puanlar bakımından 10 ve 11. sınıflar değerlendirildiğinde ortalamalarla paralel bir dağılımın söz konusu olduğu tespit edilmiştir. 12. sınıf düzeyinde en yüksek ortalamalara Anadolu öğretmen lisesi öğrencilerinin; en düşük ortalamalara ise Anadolu lisesi öğrencilerinin sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Okul Türü Değişkenine İlişkin Anova Sonuçları

Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	p	Anlamlı Fark
Gruplar Arası	9,850	3	3,283			
Gruplar İçi	142,045	396	,359	9,153	,000*	1-3, 2-3, 1-4, 2-4
Toplam	151,895	399				

($F=9,113$; $p<.01$; $\eta^2= .06$)

Tablo 8. incelendiğinde okul türlerine göre tutum puanları arasında anlamlı farklılıklar olduğu görülmektedir. Buna göre Anadolu meslek lisesi ve Anadolu öğretmen lisesi türündeki öğrencilerin tutumunun Anadolu lisesi ve Fen lisesi okul türündeki öğrencilerine göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Dikkate değer bir bulgu olarak okul türü bağımsız değişkeninin eta kare değeri ($\eta^2= .06$) göz önünde bulundurulduğunda, okul türünün tutumlar üzerinde "orta" düzeyde bir etkiye sahip olduğu görülmektedir.

Çizelge 5. Okul Türüne Göre Tutum Puanları

Okul Türü	N	\bar{X}	S	En Düşük Puanlar	En Yüksek Puanlar
Anadolu Meslek Lisesi	79	3,21	,54	1,76	4,14
Anadolu Öğretmen Lisesi	89	3,20	,61	1,57	4,33
Anadolu Lisesi	183	2,92	,62	1,52	4,62
Fen Lisesi	49	2,81	,56	2,00	4,38
Toplam	400	3,02	,61	1,52	4,62

Çizelge 5. değerlendirildiğinde okul türü bakımından Anadolu meslek lisesi öğrencilerinin; diğer okul türündeki öğrencilere göre daha yüksek tutum puanlarına sahip olduğu görülmektedir. Tüm gruplar içerisinde en düşük puanları Fen lisesi türü okullarda öğrenim gören öğrenciler almışlardır. Meslek lisesi türü okullarda tutumların yüksek olmasının, edebiyat derslerinin mesleki ders yoğunluğu içerisinde sanata ve estetik değerlere yaslanan derslerden olmasının bir sonucu olduğu düşünülebilir. Bununla birlikte bu tür okullarda edebiyat derslerinin içerik bakımından tekrar etmeyen yapısının ve öğrencilerin edebiyat derslerini akademik başarı için bir zorunluluk olarak hissetmemesinin öğrenci tutumların olumlu yönde gelişmesine neden olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda edebiyat dersleri meslek lisesi türü okullarda öğrenim gören öğrencilere estetik zevkin gelişmesi, kültürel değerlerin yorumlanması, sürdürülen hayatın farklı bir dikkat ve duyarlılıkla dile getirilmesi için bir imkân vermektedir.

3.2. Anket Sorularına İlişkin Bulgular

“Türk edebiyatı benim için ilgi çekici bir derstir.” maddesine öğrencilerin % 14.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 14.5’i katılmıyorum, % 22.8’i kararsızım, % 31.3’ü katılıyorum, % 16.8 tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Madde ortalaması $\bar{X} = 3,21$ olarak tespit edilmiştir. Madde ortalaması ve yüzdeler değerlendirildiğinde

öğrencilerin Türk edebiyatı dersini ilgi çekici bir ders olarak gördükleri ortaya çıkmaktadır. Millî kültürün aktarılmasında edebiyat dersleri önemli bir işleve sahiptir. Bu işlevin tam olarak yerine getirilebilmesi ders içeriklerinin öğrenci beklentilerini karşılamasıyla orantılı bir biçimde gerçekleşecektir. Bu bağlamda metin merkezli bir yapıyla hareket edilerek öğrencilerin ilgilerine hitap edecek uygulamalı bir öğretim gerçekleştirilmelidir. Bu maddeye ilişkin olarak "Kararsızım" ve "katılmıyorum" düşüncesini paylaşan öğrencilerin oranının yüksek olması ayrıca dikkat çekici bir bulgudur. Uygulanan yöntemlerin ne derece etkili olursa olsun içeriğin öğrencilere hitap etmemesi dersin amaçlarına ulaşması önündeki en büyük engeli teşkil edecektir. Öğrenciler için ilgi çekici olmayan bir dersin beklenen hedeflerin gerçekleşmesi de mümkün olmayacaktır.

"Türk edebiyatı dersi ile ilgili bilgiler can sıkıcıdır" maddesine öğrencilerin % 13.0'ı kesinlikle katılmıyorum, % 21.8'i katılmıyorum, % 21.3'ü kararsızım, % 30.8'i katılıyorum, % 13.3'ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrenciler verdikleri yanıtlarda Türk edebiyatı dersinin % 44.1'i can sıkıcı bir ders olduğunu ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,10$ olarak tespit edilmiştir. Veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin Türk edebiyatı dersini can sıkıcı bilgiler içeren bir ders olarak gördüğü sonucu ortaya çıkmaktadır. Bilgi bağlamında edebiyat dersi içeriğinin öğrencilere hitap etmemesinin, ilgi çekici bir ders olarak görülmemesini de beraberinde getirdiği söylenebilir. Dersin içerik düzenlenmesinin öğrencilerin tutumları üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu ifade edilebilir.

"Türk edebiyatı dersini severek çalışırım." maddesine öğrencilerin % 14.5'i kesinlikle katılmıyorum, % 22.0'ı katılmıyorum, % 20.3'ü kararsızım, % 30.8'i katılıyorum, % 12.5'i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrenciler verdikleri yanıtlarda Türk edebiyatı dersine % 43.3'ü oranında severek çalıştıklarını ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,05$ olarak tespit edilmiştir. Veriler göz önünde bulundurulduğunda derse yönelik ilgi ve dersin bilgi düzeyinde yeterlilik algısı arasında tutarlı sonuçlar

ortaya çıkmaktadır. Türk edebiyatı dersini can sıkıcı bulan ve içerik bilgilerine yönelik olumlu bir tutum geliştirmemiş olan öğrencilerin derse severek çalışması beklenemez. Bu maddeye ilişkin öğrencilerin sahip olduğu düşünceler dersin içeriğiyle doğrudan ilintilidir. Türk edebiyatı dersinin içeriğiyle ilgili bir yeniden yapılandırma, derse hazırlanılması ve çalışılması noktasında da olumlu yönde değişimler meydana getirecektir.

"Türk edebiyatı dersini, konuları anlamakta güçlük çektiğim için sevmem." maddesine öğrencilerin % 5.3'ü kesinlikle katılmıyorum, % 10.0'ı katılmıyorum, % 16.0'ı kararsızım, % 31.0'ı katılıyorum, % 37.8'i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Bu maddeyle ilgili olarak öğrenciler % 68.8 oranında derse anlamadıkları için sevmediklerini ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,86$ olarak tespit edilmiştir. İlgili maddeye verilen cevaplar, öğrencilerin edebiyat dersinin konularını anlamakta güçlük çektiğini ortaya koymaktadır. Genel anlamda metin merkezli bir yaklaşımla şekillenen edebiyat derslerinde konuların anlaşılmadığının ifade olunması dikkat çekici bir bulgudur. Zira metinlerin anlaşılması derslere karşı olumsuz bir tutumun oluşmasını da beraberinde getirmektedir. Önceki maddelerde edebiyat derslerine ilişkin olarak ortaya çıkan derse ilgisizlik yaklaşımı ($\bar{X}=3,21$) ve can sıkıcı bilgilerin yer aldığı düşüncesi ($\bar{X}=3,10$) derste konuların anlaşılmasının bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle Türk edebiyatı derslerinde gerçekleştirilmesi zaruri hususlardan birisi öğrencide eksiksiz bir anlamının gerçekleşmesini sağlamaktır.

"Edebiyat ders kitabının içeriği beni derse karşı isteklendirir." maddesine öğrencilerin % 37.8'i kesinlikle katılmıyorum, % 22.0'ı katılmıyorum, % 19.5'i kararsızım, % 15.8'i katılıyorum, % 5.0'ı tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,28$ olarak tespit edilmiştir. Öğrencilerin sadece % 20.8'i ders kitabının derse karşı bir istek uyandırdığını ifade etmiştir. Türk edebiyatı dersinin metin merkezli bir ders olması kaynak kitapları öğretim faaliyetlerinin merkezine almaktadır. Bu

bağlamda öğrencilerin karşılaştığı ders kitapları bu ders için ayrıca bir önem arz etmektedir. Metinlerin hayata ve öğrenciye göreliği derse karşı tutumların oluşmasında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenlerle Türk edebiyatı ders kitapları, öğretim etkinliklerinin amaçlar doğrultusunda gerçekleştirilmesinde önemli bir yere sahiptir. Madde ortalamaları ve yüzdeler değerlendirildiğinde Türk edebiyatı dersi için öğrencilerin derse karşı olumlu tutumlar geliştirmelerinde ders kitaplarının önemli bir yere sahip olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

“Türk edebiyatı dersindeki okuma parçaları sıkıcıdır.” maddesine öğrencilerin % 22.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 22.5’i katılmıyorum, % 21.5’i kararsızım, % 21.8’i katılıyorum, % 11.5’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 45.3’ü ders kitabında yer alan okuma parçalarını sıkıcı bulmaktadır. Madde ortalaması $\bar{X}=2,77$ olarak tespit edilmiştir. Edebiyat eğitimi, metinlerdeki sanat değerlerini sezmeyi, dilin metinde kazandığı anlamları kavramayı ve metni yorumlamayı sağlayacak becerileri kazandırmayı amaçlar (MEB, 2005). Bu nedenlerle edebiyat eğitimi metinlerin merkeze alındığı bir yaklaşım sergilemektedir. Öğrencilerin Türk edebiyatında işlenen metinleri sıkıcı bulması edebiyat eğitiminin amaçlarının gerçekleşmesi önündeki en büyük engellerden biridir. Çünkü edebiyat derslerinde öğrencilere, her yönüyle bireysel, ulusal, evrensel değer, zevk ve anlayışın edebî metinlerde nasıl inceleneceği ve değerlendirileceği hususunda beceriler kazandırılmak; sanata özgü yaşantının özelliklerini hissettirmek amaç olarak belirlenmiştir (MEB, 2005). Türk edebiyatı derslerinde üzerinde çalışılan metinlerin öğrencilerin ilgi ve düzeylerine uygun olması zaruri bir gerekliliktir.

“Türk edebiyatı dersine ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını isterim.” maddesine öğrencilerin % 38.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 23.8’i katılmıyorum, % 19.3’ü kararsızım, % 9.5’i katılıyorum, % 8.8’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 61.6’sı ders saatlerinin fazla olmasını istememektedir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,26$ olarak tespit edilmiştir. Ortalama ve yüzdeler göz önünde

bulundurulduğunda öğrencilerin edebiyat ders saatlerinin arttırılmasını istemediklerini ifade etmişlerdir.

“Türk edebiyatı derslerinde metin incelemeleri zevklidir.” maddesine öğrencilerin % 21.3’ü kesinlikle katılmıyorum, % 26.3’ü katılmıyorum, % 25.3’ü kararsızım, % 16.8’i katılıyorum, % 10.5’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir Öğrencilerin % 27.3’ü metin incelemelerinin zevkli olduğunu ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,69$ olarak tespit edilmiştir. Edebî metin, insana özgü gerçekliklerden hareketle sistemli ve tutarlı biçimde yorumlandıkça anlam kazanır ve yeniden yapılandırılır; bu sebeple de “onun anlamı yoktur, anlamları vardır” denir (MEB, 2005). Edebiyat derslerinde bu anlamlara ulaşmak için belli yöntemlerle incelemelerde bulunulur. Veriler doğrultusunda Türk edebiyatı derslerinde bir yöntem olarak uygulanan metin inceleme çalışmalarının öğrencilerin ilgisini çekmediği ve öğrenciler tarafından zevkli bulunmadığı tespit edilmektedir. Bu durumun metin türlerinin ve metin düzeylerinin öğrenci seviyesine uygun olarak seçilmemesinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Çünkü katılımcıların büyük bir bölümü incelenen metinleri beğenmemektedir ($\bar{X}=3,21$). İlgi çekmeyen ve düzeye uygun olmayan metinlerin incelenmesi öğrencilerin derse olumsuz tutular geliştirmesine neden olmaktadır.

“Türk edebiyatı dersinin günlük yaşamda önemli bir yeri vardır.” maddesine öğrencilerin % 12.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 13.8’i katılmıyorum, % 20.3’ü kararsızım, % 32.0’ı katılıyorum, % 21.3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 53.3’ü bu dersin günlük yaşamda önemli bir yeri olduğunu düşünmektedir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,35$ olarak tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin veriler edebiyat derslerinde incelenen metinlerin güncel konuları içermediğini ortaya koymakla birlikte okuma parçalarının sıkıcı bulunması ($\bar{X}=3,23$) ve konuları anlamakta güçlük çekme ($\bar{X}=2,14$) maddeleriyle tutarlılık arz etmektedir. Genel anlamda öğrencilerin karşılaştıkları metinlerin öğrencilerin ilgilerine hitap edecek

metinler olmadığı bu durumun da edebiyat derslerine karşı geliştirilen tutumu olumsuz etkilediği ortaya çıkmaktadır.

“Türk edebiyatı dersi kişisel gelişimime ve genel kültürüme katkı sağlar.” maddesine öğrencilerin % 6.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 5.3’ü katılmıyorum, % 13.0’ı kararsızım, % 40.5’i katılıyorum, % 34.5’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 75.0’ı Türk edebiyatı dersinin kişisel gelişimine ve genel kültürüne katkı sağladığını düşünürken % 12.1’i herhangi bir katkı sağlamadığını düşünmektedir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,91$ olarak tespit edilmiştir. Madde ortalaması ve yüzdeler değerlendirildiğinde öğrencilerin edebiyat dersinin kişisel gelişimlerine ve genel kültürlerine katkı sağlamadığı düşüncesini taşıdıkları ortaya çıkmaktadır. Edebiyat eğitiminde sanat metinleri olmak üzere her türlü metinde ulusal ve evrensel kültür, düşünce ve zevk öğelerini belirlemek; bunlar arasındaki ilişkiyi kavratmak ve yeni düşünceler üretebilme yeteneğini geliştirmek (MEB, 2005) gibi kişisel gelişime ve genel kültüre katkı sağlaması düşünülen hedefler belirlenmiştir. Öğrencilerin bu maddeye ilişkin geliştirmiş oldukları düşüncenin edebiyat eğitiminin gerekliliğinin algılanması bakımından önemli olduğu söylenebilir.

“Türk edebiyatı dersi için ders dışında çalışma zamanı ayırmaya gerek yoktur.” maddesine öğrencilerin % 15.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 17.8’i katılmıyorum, % 25.0’ı kararsızım, % 28.0’ı katılıyorum, % 13.5’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 33.6’sı zaman ayırmaya gerek duymadığını ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,06$ olarak tespit edilmiştir. Veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin edebiyat derslerini zaman ayrılması gereken bir ders olarak algıladığı sonucu ortaya çıkmaktadır. Türk edebiyatı programında öğrencilerin edebiyat derslerinde işlevini bilmeden ezberledikleri edebiyat tarihi ve edebî kişilikler hakkındaki bilgiler yerine metni çözümlene, anlama ve yorumlama becerilerini kazanmaları ve bunlardan yararlanarak estetik yaşantının zevkine varmalarının amaçlandığı ifade edilmiştir (MEB, 2005). Bu hedefler sağlıklı iletişim becerilerinin

geliştirilmesi ve zihinsel olgunlaşma açısından oldukça önemlidir. Bu değerlendirme doğrultusunda öğrencilerin edebiyat derslerine zaman ayırmaları gerektiğini düşünmeleri ders açısından olumlu bir tutum belirtisi olarak karşımıza çıkmaktadır.

“Türk edebiyatı dersi ile ilgili konuları başkalarıyla paylaşmaktan/tartışmaktan mutlu olurum.” maddesine öğrencilerin % 19.0’ı kesinlikle katılmıyorum, % 26.3’ü katılmıyorum, % 18.8’i kararsızım, % 17.8’i katılıyorum, % 18.3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 37.8’i dersle ilgili konuları konuşmaktan/tartışmaktan hoşlandığını ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,06$ olarak tespit edilmiştir. Soruyla ilgili olarak öğrencilerin edebiyat derslerine ilişkin çalışmaları ders dışında paylaşmaya ve tartışmaya değer bulmadıkları ortaya çıkmaktadır. Bu durumun öğrenciler tarafından edebiyat derslerinin güncel konulardan uzak, kişisel gelişimlerine ve genel kültürlerine katkı sağlamayan bir ders ($\bar{X}=2,09$) olarak algılanmasında payı olduğu açıktır. Edebiyat derslerinin kişisel yaşam ve günlük hayatla irtibatı olan konuların ele alınması, bu derslerin sosyal hayat içerisinde de değerlendirilebilmesine imkân verecek bir yapıya kavuşmasını sağlayacaktır. Bu bağlamda edebiyat derslerinin güncel hayata ve bilgilere yaslanması gerekliliğinin ortaya çıktığı ifade edilebilir.

“Türk edebiyat dersi kütüphanedeki edebiyatla ilgili kitapları okuma konusunda beni isteklendirir.” maddesine öğrencilerin % 23.3’ü kesinlikle katılmıyorum, % 21.8’i katılmıyorum, % 19.8’i kararsızım, % 22.3’ü katılıyorum, % 13.0’ı tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 35.0’ı kitap okuma konusunda edebiyat derslerinin isteklerini arttırdığını ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,80$ olarak tespit edilmiştir. İlgili veriler değerlendirildiğinde edebiyat dersleri ve edebiyatla ilgili kitapları okuma isteği arasındaki korelasyonun düşük düzeyde olduğu görülmektedir. Cumhurbaşkanlığı himayesinde Kültür ve Turizm Bakanlığı ve Millî Eğitim Bakanlığı koordinasyonunda yürütülen "Türkiye Okuyor" projesi kapsamında ilköğretim ve

ortaöğretim öğrencileri için düzenlenen kitap okuma saatleri özellikle Türkçe ve edebiyat dersleri için ayrı bir önem taşımaktadır. Çünkü bu dersler ilköğretim ve ortaöğretimde öğrencilerin kitap okuma çalışmalarını ve alışkanlıklarını yönlendirme ve yönetme işlevine kaynaklık edebilecek nitelikteki yegâne derslerdendir. Öğrencilerin okuyacakları kitapları seçimlerinden bu kitaplar üzerinde yürüttükleri düşüncelere kadar pek çok nitelik Türkçe ve edebiyat öğretmenlerinin çalışma alanları içerisinde değerlendirilmektedir. Özellikle edebiyat derslerinde yüz temel eser başta olmak üzere çeşitli kitapların okunması sağlanmakta ve bu konuda Türkçe ve edebiyat öğretmenleri öğrencilere rehberlik etmektedir. Bu niteliklere rağmen öğrencilerin edebiyat dersleriyle kitap okuma arasındaki ilişkinin düşük olduğunu belirtmesi düşündürücüdür.

“Kitabevi yerine teknoloji mağazalarını gezmekten zevk alırım.” maddesine öğrencilerin kesinlikle % 17.8’i katılmıyorum, % 21.0’ı katılmıyorum, % 16.0’ı kararsızım, % 19.5’i katılıyorum, % 25.8’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 45.3’i teknoloji mağazalarını gezmekten keyif aldıklarını ifade etmişlerdir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,15$ olarak tespit edilmiştir. Maddeye verilen yanıtlar değerlendirildiğinde teknoloji mağazalarının kitapevlerine oranla daha çok tercih edildiği görülmektedir.

“Televizyon ve radyoda yayımlanan edebiyat konulu programlara ilgi duyarım.” maddesine öğrencilerin % 24.5’i kesinlikle katılmıyorum, % 31.8’i katılmıyorum, % 20.0’ı kararsızım, % 16.0’ı katılıyorum, % 7.8’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 56.3’ü edebiyat konulu programlara ilgi duymadıklarını; % 23.8’i ise ilgi duymadıklarını ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,51$ olarak tespit edilmiştir. Bu maddeye ilişkin veriler, öğrencilerin edebiyat programlarında ele alınan konular için belli bir yeterlilik seviyesine sahip olmadığını ve öğrencilerin edebiyat dersinin hayatla olan ilişkisini kavrayamayarak olumlu tutumlar geliştiremediğini ortaya koymaktadır. Edebiyat dersinin temel amaçları içerisinde yer alan düşünce ile edebiyatın sosyal ve

siyasî hayatla ilişkisi öğrenciler tarafından anlamlandıramamış ve öğretim programları ve etkinlikleri bu boşluğu dolduramamıştır.

“Türk edebiyatı dersi ile ilgili kitap, dergi vb. yayınları takip ederim.” maddesine öğrencilerin % 30.8’i kesinlikle katılmıyorum, % 31.6’sı katılmıyorum, 16.0’ı kararsızım, 17.8’i katılıyorum, % 3.8’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 62.4’ü Türk edebiyatı dersi ile ilgili yayınları takip etmediklerini ifade etmişlerdir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,33$ olarak tespit edilmiştir. Veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin edebi yayınları takip etmedikleri sonucuna ulaşılmaktadır. Yine bu maddeye verilen cevaplar 'edebiyat konulu programlara ilgi duyarım ($\bar{X}=2,51$); 'kitabevi yerine teknoloji mağazalarını gezmekten zevk alırım2 ($\bar{X}=3,15$) maddeleriyle de tutarlılık arz etmektedir. Yine bu veriler doğrultusunda orta öğretimde gerçekleştirilen edebiyat eğitiminin öğrencilerin edebi unsurlara karşı olumlu tutumlar geliştirmesine katkı sağlamadığını söylemek mümkündür.

“Gelecekte, edebiyatla ilgili bir bölümde okumak isterim.” maddesine öğrencilerin % 48.5’i kesinlikle katılmıyorum, % 23.8’i katılmıyorum, % 12.8’i kararsızım, % 8.8’i katılıyorum, % 6.3’ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 72.3’i edebiyatla ilgili bir bölümde okumak istemediklerini ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,01$ olarak tespit edilmiştir. Bu maddeye verilen yanıtlar diğer maddelerle tutarlılık arz ettiği gözlenmektedir. Öğrencilerin % 15.1’i edebiyatla ilgili bir bölümde öğrenim görmek istediğini belirterek edebiyata ilişkin genel tutumlarını belirtmişlerdir. Zira meslek seçimi ile tutumlar arasında güçlü bir korelasyon olduğu düşünülmektedir (Çoban, 2005:51).

“Türk edebiyatı dersi olmasa öğrencilik hayatı daha zevkli olur.” maddesine öğrencilerin % 22.0’i kesinlikle katılmıyorum, % 23.3’ü katılmıyorum, % 21.8’i kararsızım, % 14.2’si katılıyorum, 18.8’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Ankete katılan öğrencilerin % 33.1’i edebiyat derslerinin varlığından memnun

olduğunu ifade ederken % 45.3'ü edebiyat dersi olmasa öğrencilik hayatının daha zevkli olacağını ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=2,85$ olarak tespit edilmiştir. Türk edebiyatı dersi; estetik zevkin gelişmesi, kültürel değerlerin somut olarak ifadesi ve yorumlanması, sürdürülen hayatın farklı bir dikkat ve duyarlılıkla dile getirilmesi bakımlarından son derece önemlidir (MEB, 2005). Öğrencilerin edebiyat dersine karşı geliştirmiş oldukları olumsuz tutum, bu değerlerin kazanılmasında karşılaşılan engellerden biridir. Veriler değerlendirildiğinde öğrencilerin edebiyat dersine karşı olumsuz bir bakışa sahip oldukları tespit edilmektedir. Zira bu maddeyi olumsuz olarak değerlendirenlerin oranı daha fazla olduğu görülmektedir.

“Kitap okumayı, internette sörf yapmaktan daha çok severim.” maddesine öğrencilerin % 16.5'i kesinlikle katılmıyorum, % 11.5'i katılmıyorum, % 22.5'i kararsızım, % 21.5'i katılıyorum, % 28.0'ı tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,33$ olarak tespit edilmiştir. Teknolojik alandaki gelişmelerle birlikte öğretim etkinliklerinin de bu sahada kullanıldığı görülmektedir. Bu bağlamda öğrenciler için internet ortamlarında hazırlanmış ve seslendirilmiş kitapların hazırlanmasının faydalı olacağı düşünülmektedir.

“Öğretmenimin olumlu tavırları beni derse karşı isteklendirir.” maddesine öğrencilerin % 6.3'ü kesinlikle katılmıyorum, % 2.3'ü katılmıyorum, % 10.3'ü kararsızım, % 26.0'ı katılıyorum, % 55.3'ü tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 8.6'sı öğretmen davranışlarının olumlu etkilemediğini ifade ederken % 81.3 bu öğretmen davranışlarının derse karşı olumlu tutumları pekiştirdiğini ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=4,22$ olarak tespit edilmiştir. Sumbül, öğretmenlerin mesleki bilgisi ve kişilik özellikleri ile öğrenci başarısı arasında öğretmenlerin bazı niteliklerinin etkili olduğunu ortaya koyan araştırma bulguları olduğunu ifade etmiştir (Sumbül, 1996: 605). Türk edebiyatı dersi için katılımcılar, öğretmen tavırlarının kendilerini derse karşı isteklendirmede önemli bir etkisinin olduğu belirtmektedir.

“Öğretmenimin kullandığı eğitim materyalleri dersi ilgi çekici hâle getirir.” maddesine öğrencilerin % 9.5’i kesinlikle katılmıyorum, % 8.3’ü katılmıyorum, % 13.0’ı kararsızım, % 24.5’i katılıyorum, % 44.8’i tamamen katılıyorum cevabını vermiştir. Öğrencilerin % 17.8’i materyallerin dersi ilgili çekici hale getirmediğini ifade ederken % 69.3’ü ilgi çekici hale getirdiğini ifade etmiştir. Madde ortalaması $\bar{X}=3,87$ olarak tespit edilmiştir. Öğretim materyallerinin öğretim ortamında farklı amaçlar için kullanıldığı, bazı öğretim ortamlarında öğretmeni destekleyici, bazı ortamlarda tamamen öğretmen rolü üstlendiği gözlenmektedir (İnan, 2006: 48). Veriler değerlendirildiğinde öğrenciler için edebiyat derslerinde materyal kullanımının dersi ilgi çekici hale getirmede önemli bir yere sahip olduğu tespit edilmektedir.

4. SONUÇ

Anadolu meslek lisesi ve Anadolu öğretmen lisesi türündeki öğrencilerin tutumunun Anadolu lisesi ve Fen lisesi okul türünde öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Türk edebiyatı dersine yönelik olarak 9. sınıf öğrencilerinin tüm sınıf düzeyleri içerisinde en yüksek ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. 9. sınıftan itibaren ortalamalarda kısmi bir azalışın olduğu görülmektedir.

Türk edebiyatı dersine yönelik tutum düzeylerinde kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha yüksek tutum puanlarına sahip oldukları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin Türk edebiyatı dersi konularına ilişkin olarak olumlu tutumlar geliştirmede tespit edilmiştir. Öğrenciler edebiyata ayrılan ders saatlerinin fazla olmasını istemedikleri ($\bar{X}=2,26$); edebiyat dersinin kendilerini kitap okuma konusunda isteklendirmede ($\bar{X}=2,80$); televizyon ve radyoda yayımlanan edebiyat konulu programlara ilgi duymadıklarını ($\bar{X}=2,51$); edebiyat dersi ile ilgili kitap, dergi

vb. yayınları takip etmediklerini ($\bar{X}=2,33$) ve gelecekte edebiyatla ilgili bir bölümde okumak istemediklerini ($\bar{X}=2,01$); ifade etmişlerdir.

Edebiyat derslerinde öğretmenin derse ve öğrenciye göstermiş olduğu yaklaşımın öğrencilerin tutum düzeylerinde önemli bir etkiye sahip olduğu tespit edilmektedir. Zira öğrenciler öğretmenin olumlu tavırlarının öğrenciyi derse isteklendirdiğini ($\bar{X}=4,22$) ve öğretmenlerin kullandığı eğitim materyallerinin dersi ilgi çekici hâle getirdiğini ($\bar{X}=3,87$) belirtmişlerdir.

Katılımcılar Türk edebiyatı derslerinde yararlanan metinleri; edebiyat dersini can sıkıcı hale getiren ($\bar{X}=3,10$) metinler olarak görmekteyler. Metinlere ilişkin olarak geliştirilmiş olan tutumların ders kitaplarına ($\bar{X}=2,28$) da yansıdığı tespit edilmektedir. Bu durum ders kitaplarının tekrar gözden geçirilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Öğrenciler Türk edebiyatı dersine ilişkin olarak edebiyatı derslerinin günlük yaşamda önemli bir yeri olduğunu ($\bar{X}=3,35$), kişisel gelişimime ve genel kültürüne katkı sağladığını ($\bar{X}=3,91$) düşünmelerine rağmen ders içeriğine karşı olumsuz tutumlar geliştirmektedirler. Bu durum öğrencilerin dersin önemini fark etmiş olmalarına rağmen; ders içerikleri, yöntem ve araçlar gibi unsurlar nedeniyle dersi sevmedikleri sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Öneriler

1. Meslek gruplarının yetiştirilmesine kaynaklık eden Anadolu meslek lisesi türü okullarda öğrenim gören öğrencilerin tutum puanlarının Anadolu ve Fen Lisesi türü okullardaki öğrencilere göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu sonuçların ortaya çıkmasında etkili olan sebeplerin araştırılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

2. Erkek öğrencilerin Türk edebiyatı dersine yönelik tutumları, kız öğrencilerden daha düşüktür. Bu durumun sebeplerinin araştırılması erkek öğrencilerin de tutumlarının yükseltilmesine yönelik önlemler alınması önerilmektedir.
3. Ortaöğretime yeni başlayan 9. sınıf öğrencilerinin Türk edebiyatı dersine diğer tüm sınıf düzeylerine göre daha olumlu tutumlar geliştirdiği görülmektedir. Öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça Türk edebiyatı dersine karşı ilgileri de azalmaktadır. Bu durumun sınıf düzeyine göre öğrencilerin karşılaştıkları ders içeriklerinin değerlendirilmesi gereğini ortaya koymaktadır.
4. Öğrenciler, dersin içeriğinin kendi gelişimlerine ve kültürel seviyelerine katkıda bulunacağını düşünmelerine rağmen dersi sevmediklerini ve derse karşı ilgi duymadıklarını ifade etmişlerdir. Bu durumun Türk edebiyatı dersi içeriğinin sosyal hayatla tam anlamıyla ilişkilendirilememesinin bir sonucu olduğu söylenebilir. Ders kitaplarında yer alan metinlerin öğrencilerin psikolojik yapılarına ve hazır bulunuşluk seviyelerine uygun olarak tekrar gözden geçirilmesi gerekmektedir.
5. Her alanda olduğu gibi Türk edebiyatı dersi için öğretmen faktörünün önemi yadsınamaz. Alanında bilgi donanımı yeterli düzeyde olan öğretmenler, öğrencilerin derse ilgilerinin artmasını sağlayacaklardır. Bu bağlamda öğretmen yetiştiren kurumların ve ilgili bakanlığın öğretmen yeterliliklerini arttırıcı tedbirler alması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkoyunlu, B. (1996). "Öğrencilerin Bilgisayara Karşı Tutumları.", Eğitim Bilimleri Dergisi, 20 (100), 15-29.
- Akpınar, E., Yıldız E.ve Ö. Ergin, (2006). "Fen Bilgisi Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları", *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*,19,56–62.
- Arseven, D. A. (1979). Akademik Benlik Tasarımı ile Akademik Başarı Arasındaki İlişki Konusunda Bir İnceleme. Yayınlanmamış Doçentlik tezi. Ankara: Hacette Üniversitesi.
- Aşkar P. ve Erdem M. (1986). "Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumları",1.Ulusal Eğitim Kongresi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Aydın, İ., S. (2006). Türkçe Derslerinde Mizah Kullanımının Öğrenci Tutum ve Başarısına Etkisi. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı.
- Berberoğlu G.(1990). "Kimyaya ilişkin Tutumların Ölçülmesi", Eğitim ve Bilim, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş.; Çakmak, E. B.; Akgün, Ö. E.; Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi Yay.
- Çetin, İ. (2000). "Türkiye Üniversitelerinde Halk Edebiyatı Öğretimi". Uluslararası Türk Dünyası Halk Edebiyatı Kurultayı Bildirileri (26–28 Mayıs 2000), Kültür Bakanlığı Yay.
- Çetin, İ. (2010). *Dil ve Edebiyat Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Çoban, A. E. (2005). "Lise Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeylerinin Yordayıcı Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi." İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 6 (10), 39-54.

- Elbir, B.(2006). *Edebiyat Bilgi ve Kuramları*. Ankara: Pegema.
- İnan, C. (2006). "Matematik Öğretiminde Materyal Geliştirme ve Kullanma, D.Ü.Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi 7, 47-56.
- Kan A. ve Akbaş A. (2005). "Lise Öğrencilerinin Kimya Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirme Çalışması." Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 1 (2), 227-237.
- Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kavcar, C. (1999). *Edebiyat ve Eğitim*. Genişletilmiş 3. Basım Ankara: Engin Yay.
- Kavcar, C. (1994). "Yeni Türk Edebiyatı Öğretimi" 1. Eğitim Bilimleri Kongresi Kuram-Uygulama-Araştırma (Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi 28–30 Nisan 1994) Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yay.
- Keskin, A. (2003). İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinin İngilizceye Yönelik Tutumları İle Akademik Başarıları Arasındaki İlişkiler. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı.
- MEB. (2005). *Türk edebiyatı ve dil ve anlatım dersi öğretim programı ve kılavuzu*. İstanbul: MEB Yay.
- Özdemir B. (2008) 9. Sınıf Öğrencilerinin Türk Edebiyatı Dersine Yönelik Tutumlarının Türk Edebiyatı Dersi Akademik Başarısına Etkisi (Kütahya Örneği), Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

- Pehlivan, H..(1994). “Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumları”, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 10, 49 – 53.
- Serin, O. (2001). Lisans ve Lisans Ustu Düzeydeki Fen Grubu Öğrencilerinin Problem Çözme, Fen ve Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanları Eğitimi Anabilim Dalı, İzmir.
- Selçuk, E. (1997). İngilizce Dersine Tutum İle Bu dersteki Akademik Başarı Arasındaki İlişki. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yabancı Diller Ana Bilim Dalı, Bolu.
- Taşdelen, V. (2006). “Edebiyat Eğitimi: Hermeneutik Bir Yaklaşım ”. Milli Eğitim. Edebiyat Eğitimi ve Öğretimi Özel Sayısı. Milli Eğitim Bakanlığı Yay., Ankara.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. Ankara: Nobel Yay.
- Tekindal S. (1988). "Okula İlişkin Tutum ile Akademik Başarı Arasındaki İlişki", Çağdaş Eğitim, Ankara.
- Topsakal, S. (2005), *Fen ve Teknoloji Öğretimi*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tufan, E. Güdek, B. (2008). "Piyano Dersi Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi", Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 28, (1) 75-90.
- Pehlivan, H..(1994). “Eğitim Bilimleri Öğrencilerinin Öğrenim Gördükleri Bölüme Yönelik Tutumları”, Hacettepe Üniv., Eğitim Fakültesi Dergisi, 10, 49 – 53.
- Saracaloğlu, A.S. (2000). "Öğretmen Adaylarının Yabancı Dile Yönelik Tutumları ile Akademik Başarıları Arasındaki İlişki." Eğitim ve Bilim. 25(115), 65-72.

- Saracođlu, S., Kaşlı, A. F. (2001). "Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki." İzmir Ege Eğitim Dergisi, İzmir.
- Sever, S.(2000). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. 3.Baskı. Ankara: Anı Yay.
- Senemoğlu, N.(2003). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim*, 8. Baskı., Ankara: Kalkan Matbaacılık.
- Sümbül, M. (1996). "Öğretmen niteliği ve öğretimdeki rolleri, *Eğitim Yönetimi*." 2, (4), 597-605.
- Uşun S., ve Gökçen E., (2010). "İlköğretim İkinci Kademedede Etkinlik Temelli Öğretim Yaklaşımının Öğrencilerin Matematik Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi." *International Online Journal of Educational Sciences*, 2(2), 532- 561.
- Ünlü H., Sümbül A. M. ve Aydos L. (2008). "Beden Eğitimi Öğretmenleri Yeterlilik Ölçeği Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması," *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 9, (2), , s. 23-33.
- Üstüner, I., Sancar, M. (1999). *Lise Öğrencilerinin Fizik Kavramlarını Anlama Düzeylerini ve Tutumlarını Etkileyen Faktörlerin Değerlendirilmesi*. İzmir Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, Özel Sayı: 10, 339-347.
- Yaşar, Ş. (1989). "Uzaktan Öğretim Sürecindeki Öğrencilerin Yabancı Dil Öğretimine İlişkin Tutumları." *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2,(2) 227-233.
- Yetim, H. (2002). *İlköğretim Öğrencilerinin Matematik ve Türkçe Derslerindeki Akademik Başarıları Üzerine Bir Araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Recent researches on the education have revealed that the attitudes of the individuals to the materials which will be studied, the teacher and the related department in which they are studying influence the success in school. It also makes the determination of the attitudes to the lesson of Turkish Literature important. It is necessary to develop suitable environments which are appropriate to psychological conditions of students in order to perform the specified aims determined in Turkish Literature program.

It has been determined as the fundamental aims that students should learn in Literature lessons that Turkish Language is the identity of Turkish Nation, that abilities should be provided on how individual, national, universal values, pleasures and comprehensions will be analyzed and evaluated in literary texts in every way, that they should identify Turkish culture, notion and pleasure in the texts; that they can sense how these are expressed through literary texts; that they can gain the information and the abilities which can be transferred from the regional and local to the universal; that they can feel the characteristics unique to the art. It has concluded in accordance with these aims that literature classes have a great significance in the process of developing identity. It is clear that providing that students are enthusiastic about learning Turkish Literature, they will endeavour eagerly in gaining these aims. This study tries to find out the attitudes of students studying in secondary education to Turkish Literature and the relation between the various variants and the levels of attitudes that the students have.

Method

The aim of this study is to determine the attitudes of the students studying in secondary education in the central cities of Ankara in 2011-2012 Academic Year. In the study, the attitudes of the students have been analyzed based on a range of different variants. This study which aims at identifying the attitudes of the students studying in secondary education to Turkish Literature has been designed in survey model. The working group of this study is composed of 400 students studying in the central counties in the province of Ankara.

In this study, in determining reliability of the measurement results, Cronbach-Alfa methos is used and the value of Cronbach-Alfa is calculated as 71. The collected data has statically been made sense of T test of independent sampling (Anova) and the results have been scheduled. The valuation "Scheffe" is used in the steps of T test and anova proceeding.

Findings And Conclusion

It has been found out that the attitudes of the students in Anatolian Vocational High School and Anatolian Teacher Training High School are much more higher than the students in Anatolian and Science High School.

It is recognized that the students at the 9th level students have the highest grade points averages of Turkish Literature in all class levels. As from the 9th level, it can be seen a partial decrease of grade points average.

It has been determined that grades of the levels of attitude of female students to Turkish Literature are much more higher than male students.

It has also been found out that the students have not developed any positive attitudes to the subjects of Turkish Literature. The students have stated that they do not want the hours for Literature to be much longer ($\bar{X}=2,26$); Literature lessons do not encourage them to read books ($\bar{X}=2,80$); they do not show any interest in the programmes related to Literature on TV and the radio ($\bar{X}=2,51$); they do not follow any publications related to Literature such as books, magazines etc. ($\bar{X}=2,33$) and they do not study in any departments on Literature ($\bar{X}=2,01$).

It is found out that in Literature classes, the attitude of the teacher to students and lessons have an important effect on the levels of attitudes of the students. Hence, the students have stated that the positive attitudes of the students encourage the students ($\bar{X}=4,22$) and the education materials that the teacher use make lessons attractive ($\bar{X}=3,87$).

Participants consider that the texts used in Turkish Literature lessons make Literature lessons boring ($\bar{X}=3,10$). It has been determined that the attitudes developed in relation to the texts are also reflected on school books ($\bar{X}=2,28$). This reveals the necessity that school books should be reviewed again.

Suggestions

It has been found out that the grades of the attitudes of the students in the schools in the nature of Anatolian Vocational High Schools are far more higher than the students in the schools in the nature of Anatolian and Science High Schools. It is necessary to examine the reasons of these factors

It is seen that students in the 9th class who have just started to study in secondary education have developed much more positive attitudes than all the other students in other levels of classes. As the levels of the classes of the students increase, the

interest in Turkish Literature decreases. This reveals that the contents of the lessons are supposed to be examined as per their class levels.

The students have stated that although they believe that the contents of the lessons contribute to their own development and cultural levels, they do not like the lesson and show any interest. It can be said that this is because Turkish Literature cannot be completely associated with social life. The texts included in school books should be reviewed again according to psychological conditions and their levels of readiness.

It cannot also be denied the significance of the teacher in Turkish Literature classes like every areas. The teachers who have the sufficient competency and information in their own areas will increase the interests of the students to the classes. In this sense, it has been suggested that the institutions training teachers and the concerned Ministries have the required precautions in order to increase the competencies of the teachers.